

Češi, Slováci a Čechoslováci - prof. St. Kučerová

- CZ24 News | 28. října 2023

ČESKO/SLOVENSKO: Od dob probuzení národů (naše národy se probouzely k svébytnosti z područí dvojí cizí nadvlády Rakousko-uherské monarchie) pocítovali Češi a Slováci, že patří k sobě.

J.Kollár (Slovák) řekl: „Ze Slováků nic nebude, z Čechů a Moravanů též nic, ostanou-li zlomky osamostatnělé. Spojí-li se však svorně v jedno tělo, budou-li spolu držeti, spolu působiti, směle všem pohromám a útokům odolají, na jich řeč a národnost se valícím“ (1832). K. Havlíček Borovský (Čech) prohlásil:“ Slovensko, osvobozené z maďarského područí, by se stalo časem první zemí československou, odtamtud by vyšlo znovuzrození Čech a Moravy, odtamtud vůdcovství a síla celého kmene československého“ (1848). J.M.Hurban (Slovák) na slavnosti kladení základního kamene Národního divadla v Praze: „Byv pozván ke dni tohoto národa - chtěl jsem říci českého, chtěl moravského a slezského, ale bylo by to dlouhé slovo a nevyčerpávalo by přece pojem, řeknu tedy československého, neb i my k vám náležíme, my vaši jsme, vy naši jste. Neb my jsme všichni Slované - československého národa“ (1868).

Ostatně od dob husitské reformace byla na Slovensku spisovným jazykem „bibličtina“, český jazyk.

Byl chápán jako jazyk československý. Od r. 1801 existoval Ústav řeči a literatury československé v Prešpurku, v Uhrách. Vzdělával své studenty v jazyce a dílech Dobrovského, Kollára, Jungmanna a Šafaříka.

O ustavení samostatné slovenštiny a o jazykovou odstavku se přičinili r.1844 L.Štúr se svými spolupracovníky. Vyhlásili zároveň, že péče o kulturu domácího jazyka neznamena, že se chtějí odtrhnout od svých českých bratrů. Záleží jim na jednotě s nimi.

V 19.stol. hledali Češi a Slováci společné historické kořeny, společnou minulost, usilovali o prohlubování vzájemnosti. Prosazovala se tu mnohem více idea integrativní, zcelovací nad ideou diferenciacní, odlišovací.

Slováci po celou historii často hledali záchranu před odnárodněním z maďarské strany na českých školách. Je přirozené, že v době válečných útrap a nebezpečí převládla idea integrativní, idea společného nástupu Čechů a Slováků, celého československého národa k boji za svobodu a samostatnost.

T.G.Masaryk si „československý národ“ nemusel teprve „vymyslet“, jak vykládají pomlouvači.

Idea byla všeobecně tradovaná. Najdeme ji i v Martinské deklaraci (30.října 1918) : „Slovenský národ je čiastka i rečove i kultúrno-historicky jednotného česko-slovenského národa. Na všetkých kultúrnych bojoch, ktoré viedol český národ a ktoré ho urobili známym na celom svete, mala účasť i slovenská vetev“.

Doba míru po první válce světové otevřela nové, dříve neznámé a netušené problémy. Nepřátelé nového státu, ctitelé starého mocnářství, iredenta maďarská, Němci v českém pohraničí, všichni útočili proti státní doktríně a neváhali zpochybňovat slovenskou spoluúčasť na budování Československa. V nastalém konfliktním napětí se integrativní tendence místy zvrhla až v český

centralismus, diferenciační ve slovenský separatismus. Předválečné dohody o společném státě

T. G. Masaryka s krajanskými spolky v Americe, Dohoda Clevelandská z r. 1915 a Pittsburská z r. 1918, v nehistorické interpretaci posloužily v jednostranných polemikách jako doklad příkoří, které utrpěli Slováci z české strany tím, že nebyl v budování státu uplatněn federativní princip. Jistě, vyvažování vztahu vzájemnosti a svébytnosti za daných podmínek nebylo snadné, po dalších zkušenostech by to asi mluvčí obou národů uměli vyjádřit lépe. Ale ať se stalo cokoli, Češi a Slováci by měli vždycky vědět, že je nespojuje jen příbuzný jazyk a kultura, historie od dob Velké Moravy, útrapy v náboženských válkách středověku, v zápase o obrozenské vzkříšení v nové době, společně prolitá krev v boji za samostatnost a svébytnost v první i druhé válce světové. Jde nejen o hluboký cit spolupatřičnosti, ale přímo o osudovou nutnost vzájemnosti, spolupatřičnosti. Jeden druhého potřebují na ochranu svých bytostných zájmů a z toho pramení jejich odvěká potřeba společně je hájit.

Existují ještě dnes Čechoslováci? „Čechoslovák je člověk, vyznávající svůj kladný citový i rozumový vztah k Československu a k humanitně-demokratickému odkazu jeho zakladatelů a budovatelů,“ napsal Ing. Michal Petrovič z Bratislavy s tím, že „Čechoslovák je úctyhodné slovo“ a on že se cítí „nejen jako Slovák, ale i jako Čechoslovák“. A takových Čechoslováků je nám stále a trvale zapotřebí.

ZDROJ: ČNL AUTOR: Prof. PhDr. Stanislava Kučerová, CSc.